

KASIM 2021

UNIMA RÜLTENİ

SAYI 8

Kadın ve erkekler arasında biyolojik ve kültürel farklar vardır. Biyolojik farklar doğuştan gelendir ve “cinsiyet” (sex) ile tanımlanan süreci kapsar. Kültürel farklar ise bireyin kültürlenme sürecinde oluştuğu toplum içinde kazandığı rolleri kapsar. Bireylerin cinsiyet kalıplarını ve tutumlarını belirleyen bu süreç “toplumsal cinsiyet” (Gender) olarak tanımlanır. Dolayısıyla toplumların kültürel ifade çeşitliliği içinde bireylerin cinsiyet kalıplarını ve tutumlarını belirleyen birçok imaj, sembol ve kültürel örüntüler vardır. Bu açıdan yaşayan kültürel miras cinsiyet kültürünün açık bir şekilde gözlenebildiği bir alandır. Bu bağlamda halk tiyatrosu unsurlarının içerik ve biçimlerinde kadına ve erkeğe yönelik tanımlamaları, davranış kalıpları, cinsiyet kimlikleri kolaylıkla görülebilmektedir. Bununla beraber bu sanatı icra eden cinslerin birbirlerine karşı olan ilişki biçimleri, tutumları, yaklaşımları ve birbirinden beklentileri dikkate değer konulardır. UNIMA BÜLTENİ bu sayısında kadın merkezinde konuya yaklaşarak, Türkiye’de sanatlarını yaşatan kadın kukla ve Karagöz sanatçılarının hikayelerine yer vermiştir.

Yayın Kurulu

UNIMA BÜLTENİ

Kasım 2021 / Sayı 8

3 Aylık Yerel Süreli Bülten <http://www.unima.org.tr/>

UNIMA TÜRKİYE MİLLİ MERKEZİ ADINA SAHİBİ

Enis ERGÜN

Editör

Yücel ÖZDEMİR

Tasarım

Hüseyin İnan KÜZEL

Yayın Kurulu

Yücel ÖZDEMİR, Can İbrahim ATLIĞ, Hüseyin DİLAN

UNIMA Türkiye Milli Merkezi

Adres : Konur Sk. 66/12 06640 Bakanlıklar/Ankara

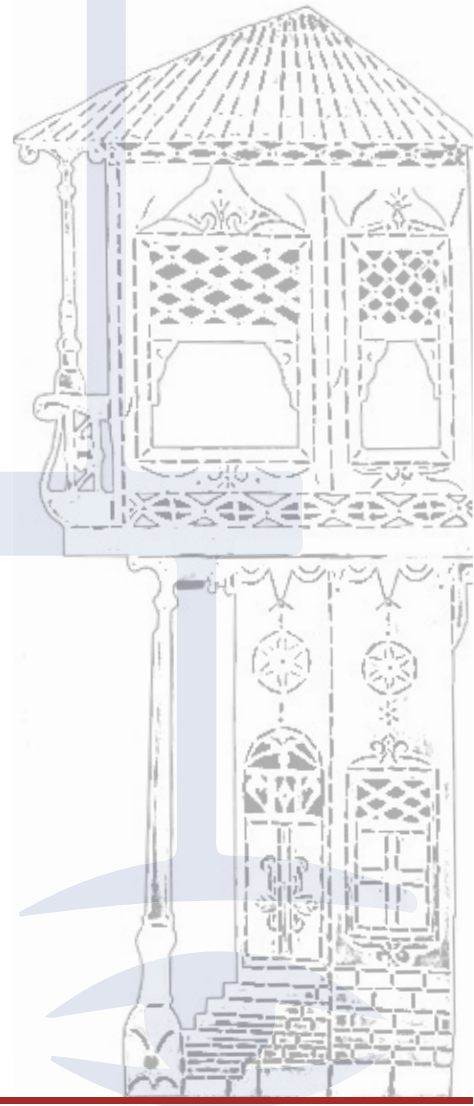
Telefon : 0312 419 48 11

Fax : 0312 419 48 11

E-Mail : unimabulten@gmail.com

Teşekkürler

Özge ÖZTÜRK, Çiğdem DAĞTEKİN, Duygu BAYAR EKREN,
Bihter GÜLGEÇ, Oya BALABAN TANSI, Sibel TOMAÇ, Tijen BIYIKLI

İÇİNDEKİLER

Kâr-ı Kadim Oyunlarında Kadınlar	1
Özge ÖZTÜRK	
Marmelat Koydum Adını	4
Çiğdem ÇELEBİ	
Acayip Şeyler	6
Duygu BAYAR ERKEN	
Kuklam Kılıcım Ben Bir Gerçek Savaşçıyım	7
Bihter GÜLGEÇ	
Gelelim Kadınların Bu Meslekteki Dezavantajlarına	9
Oya BALABAN TANSI	
Hayali Kybele	10
Sibel TOMAÇ	
Zaruri SANAT!	12
Tijen BIYIKLI	

KÂR-I KADİM OYUNLARINDA KADINLAR

Özge ÖZTÜRK

“Örneğin ‘Kütahya Çeşmesi’ oyununda, namuslu geçinen ama eve erkek alan Hacıvat’ın Karısı, Hacıvat’ın Kızı ve Karagöz’ün Karısı ya da ‘Aşçılık’ oyununda Karagöz’ü evine kadın kılığında sokan evin kızı ‘Hanım’, bir erkeğin aile tarafının kötü olmasına neden olan oyundaki kötücüllüğün ana nedeni oluverir.”

Bir toplumun tiyatro eserlerini içinde bulunduğu çağın toplumsal yaşantısından, belleğinden bağımsız olarak okumak pek mümkün değildir. Hele ki Karagöz gibi doğaçlama oynanan bir tiyatronun, olanı dışı vurma potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda, Kâr-ı Kadim Oyunları¹, gelenekle aktarılan bir belleğin süzölmüş, demlenmiş motiflerini ve toplumsal kalıplarını bizlere sunar. Tarihsel süreç içerisinde komedyâ türünün özellikle toplumsal değişim dönemlerinde zirve yaptığı düşünülürse, bugün bu oyunları, yüzyıllar içinde yaşanan toplumsal değişimin bir göstergesi olarak okumak da mümkündür. Hele ki Karagöz gibi her dönem günlük olaylara ve değişimlere açık olan ve Kudret’in ifadesiyle “toplumsal olaylara dönük” bir sanatın, bugün de değişimi işaret etme potansiyelinin özellikle Karagöz ustaları tarafından göz ardı edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Toplumsal cinsiyet açısından bugün bu oyunlara bakıldığında, oyunlardaki mahalle kültüründe cinsiyetler bakımından eşitsiz bir toplumun yansımaları görülür. Kâr-ı Kadim oyunları, ataerkil Osmanlı toplumunun kadın üzerindeki baskısını, erkek iktidarını gösterdiği gibi erkekler arası şiddet, sünnet, para ve iktidar, güç ve erkeklik gibi olguların yarattığı erkeklik travmalarını da açığa vurur. Aynı zamanda bu oyun metinlerinde heteroseksizm lehine bir tutumla kadın ve erkek dışındaki cinsiyetler yok sayılır. Hatta “Ters Evlenme” oyunu, komedisini eşcinsel evliliğin dışlanması üzerinden devşirir. Kadınların ise erkekler tarafından belirlenmiş bir ahlak ve doğruluk anlayışına göre sınıflandırıldığına tanık oluruz.

Toplumsal öğretilerle yerleşen bu sınıflamanın örtük işlevi, kadınların düşükten yükseğe göre bir değer hiyerarşisi içinde yer almalarını sağlamasıdır. Bu da onlara egemen ideolojilerin değerleri ile örtüşen bir perspektiften bakılmalarını kolaylaştırır.

Oyunlardaki mekânların kullanımına cinsiyetler bağlamında bakıldığında sokaklar, meydanlar, caddeler daha çok erkeklere ayrılmıştır. Bu mekanlar, oyunlardaki erkek tiplerin uzun süre kaldığı, durduğu, düşündüğü, konuştuğu, dolayısıyla toplumsal varlıklarının onaylandığı kamusal bir alan olarak ortaya çıkar.

¹Cevdet Kudret derlemeleri esas alınmıştır.

Oysa özellikle “namuslu” olarak sınıflanan kadın tipler; çoğunlukla ev, konak gibi özel mekanlarda yer alır hatta kimi zaman perdede bedenlen görünmezler ve bu özel mekanlardan gelen ses olarak var olurlar. Kamusal mekanlar, onlar için bir yerden bir yere gitmeye yarayan bir “geçiş alanı”dır. “Karagöz”ün Karısı, “Hacivat”ın Karısı isimlendirilmelerinde görüldüğü üzere bu figürlerin kendi adları olmadığı gibi bir erkeği işaret eden adlarla anılırlar. Onlarla birlikte; kaynana, görümce, yenge, mahalledeki hanımlar gibi sıfatlarla anılan kadınlar da genellikle aynı kaderi taşır. (“Ağalık” oyununda Durdane Hanım, Nazlı Hanım gibi isimlerin olması bu genellemenin istisnasıdır.) Erkeklerle göre hep ikincil konumda olsalar da ataerkinin onlara belirlediği sınırların dışına çıkmadıkları için kısmen toplumsal olarak onaylanırlar. Bu onaylanma, bir anne olarak Karagöz’ün Karısı’na, kocasından ev geçimi için para isteme hakkını verir. Ancak yine de “Abdal Bekçi” oyununda Karagöz’ün, karısına söylediği gibi “O senin bileceğin iş değil,” denilerek kadınlar “erkek işine” pek karıştırılmazlar.

İtirazları ve şikayetleri “kadın dırdırı” olarak yorumlanıp isyanları işlevsizleştirilir. Her ne kadar 1953 yılı gibi geç bir derlemeyden olsa da bir istisna olarak “Büyük Evlenme” oyununda Karagöz’ün Karısı, Karagöz’ün kendisine kuma getireceğini duyunca, bu durumu engelleyemese de evini terk eder. Ancak bu bile erkek dünyasında pek karşılık bulmaz, erkekçe bir çözümle Hacivat, Karagöz’e yeni eş arayışına girer ve Karagöz de bunu hemen kabul eder.

Bir cinsel deneyim yaşamamış, baba yasasına boyun eğdirilmiş genç kadınlar, onları saf ve temiz kızlar olarak niteleyen kategorizasyoncu erkek egemen perspektifi yansıtır. Onlara kullanılmamış bir eşya, nesne gözüyle bakan bir bakıştır bu. Toplumun devamlılığını sağlama potansiyeli olan bu genç kadınlar, korunması kollanması gereken narin, nazenin ve baba yasası karşısında güçsüz kalan kadınlar olarak çizilmiştir. “Kırgınlar” oyunundaki Şekernaz, “Tahir ile Zühre”deki Zühre, her ne kadar Ritter tarafından daha sonra Kar-ı Kadim oyunlarından çıkarılsa da “Leyla ile Mecnun” oyunundaki Leyla, “Hekimlik” oyunundaki Nuridil bu kadınlara örnektir. Temizlik -kirlilik konusuna bir anekdot ekleyecek olursak, kirlilik sadece cinselliğin yasa dışı gerçekleşmesiyle sağlanmaz. Onun yasak edildiği menstürasyon döneminde de kadınların “kirli” sayıldığı “Bahçe” oyununda açıkça görülür.

Her ne kadar kurallara biat etmişlerse de erkek egemen paranoya, bu kadınların toplumsal normları çiğneme olasılığını da hep göz önünde bulundurur. Örneğin “Kütahya Çeşmesi” oyununda, namuslu geçinen ama eve erkek alan Hacivat’ın Karısı, Hacivat’ın Kızı ve Karagöz’ün Karısı ya da “Aşçılık” oyununda Karagöz’ü evine kadın kılığında sokan evin kızı “Hanım”, bir erkeğin aile tarafının kötü olmasına neden olan oyundaki kötücüllüğün ana nedeni oluverir. “Ağalık” oyununda, parayı görünce, Karagöz’e karşı tavrı sevecenleşen Karagöz’ün Karısı’nın ikiye bölünmüşlüğü erkek-güç-para ilişkisini pekiştirir. Bu kadınlara da pek fazla güvenilmeyeceği söylemi, örtük biçimde işlendiğinden erkeklerin devamlı tetikte olmalarını sağlayan paranoya da mahalle kültüründe diri tutulur. “Kütahya Çeşmesi” bunun iyi bir örneğidir. Oyunda aldatma eyleminin faili kadınlar olsa bile onlarla asla yüzleşilmez. Karagöz, karısının nasıl biri olduğunu sürekli perdeye girip çıkan erkek tiplerden sorar. Karısı “ahlaksız” olan mahallede dışlanacağından oyunda namus meselesi masaya yatırılır. Namussuzluk hasedini ortaya atan da fesat bir kadındır; Hacivat’ın “Ahlaksız” Karısı.

Erkeklerin kaldığı mekanlarda vakit geçiren kadınlar, normların dışına çıkmış “kötü yolda” olan tekinsiz kadınlardır. And’ın “hafif meşrep” olarak adlandırdığı bu kadınlar, namusu kadın bedeni üzerinden tarif eden erkek egemen anlayışa göre, namus yönünden şüpheli kişilerdir. Kışkırtıcı, cilveli konuşmaları, kimi zaman açık seçik giysileriyle ve oyunun aksiyonunu sağlayan kötücül eylemleriyle meydanlarda, sokaklarda yer alırlar. Baskıcı ahlak anlayışına karşıtlıklar oluşturan dramatik malzemeyi sağladıkları için birçok oyunun aksiyonunu belirleyen ana unsur olarak yer alırlar. Buna rağmen yarattıkları kontrast hep “kötüyü” gösterdiğinden bir kirlenmişliği imlerler.

Torun Çelebi

"Bahçe" oyununda, Karagöz'ü sarhoş ederek onun bahçeden kovulmasına ve Karagöz'ün köşkü yakmasına neden olan Zenne ve "Kıpti Kadınlar", "Abdal Bekçi" oyununda mahallenin bekçiliğini ama daha çok namus bekçiliğini üstlenen Karagöz'ü aptal konumuna düşüren "Namussuz" Zenne, "Bakkallık" oyununda cilveleriyle bakkal Karagöz'den veresiye alışveriş yapan Cemalifer ya da Karagöz'le fiziksel teması karşılığı bazı ürünleri parasız alan Şetaret, oyuna adına veren erkek münasebeti için Hacivat'tan ev kiralayan "Bursalı Leyla", "Büyük Evlenme" oyununda Karagöz ile baş göz edilmek istenilen ve başka birinden hamile kalmış olan "Aşüfte" Gelin ve onu baş göz eden, her türlü hırsızlığı, namussuzluğu makul gören aşüfte Kaynana ve Zenneler, umumi ev işleten "Kanlı Nigar", "Yalova Safası"nda Yalova'ya giderken erkekleri küpünün içine dolduran ya da bir çok oyunda erkeklerle münasebetleri için ev kiralayan Zenneler bu kadınlara örnektir.

Görüldüğü üzere erkekler tarafından aranan kadınlar oldukları için diğerlerinin aksine bu kadınların Leyla, Nigâr, Cemalifer, Şetaret, Salkım İnci, Rabiş gibi özel isimleri vardır.

Osmanlı toplumunun bir gerçeği olarak halayıklar, "Bakkallık" ya da "Ağalık" oyunundaki Cemalifer, "Bakkallık" oyunundaki Arap halayık Şetaret ve birçok oyunda köle Zenne olarak karşımıza çıkarlar. Halayıklık, kadınların mal olarak kullanılmasının, nesneleştirilmesinin somutlaşmış halidir. Hiçbir iradesi ve söz hakkı olmayan bu kadınlar, efendilerinin emirlerini yerine getirir, kimi zaman da pis işlerini yürütürler. Kadınların tek başına sokağa çıkmasının iyi karşılanmadığı bir yüzyılda, efendileriyle sokaktaki erkekler arası bir kalkan görevini üstlenirler.

Ataerki, kendi egemenliğinin dışında kalan bilge ve yaşlı kadınları da tanımlamıştır. Zapturapt altına alınamayan ve bu nedenle de ürkünç olan, genellikle perdeye yukarıdan (gaipten) gelen, olağanüstü kötücül güçlere sahip olan cazu kadınlardır bunlar. Ne zaman ne yapacağı belirsiz olan bu tekensiz kadınların evrenine dahil olmak, oyundaki erkekleri için her daim tehlike oluşturur. Onlardan uzak durulmalıdır. Çünkü har an eşeğe, keçiye ya da insan dışı başka bir şeye çevrilme tehlikesi mevcuttur. Büyüsel güçleri, erkekler tarafından kontrol altına alınmadığı için korkulan bir kadın varlığına işaret ederler. Hiçbir cinsel çekicilikleri yoktur, üreme potansiyeli taşımazlar, insanı andıran tuhaf varlıklardır bu yaşlı ve özgür cazu kadınlar. Onları sinirlendirmedikçe insanlarla da pek işleri olmaz, kendilerine ait başka bir evrende yaşarlar. "Cazular" oyununda Cazu Azra Banu'nun kızı ancak kendi gibi cazu çocuğu olan bir erkekle aşk yaşar. Gençlerin kendileri büyü yapamasa da ikisinin de annesi tehlikeli büyüler yaptığından, cazu çocukları birbirlerine denk görülür. Cazular, çoğunlukla kadın olarak karşımıza çıksa da cinsiyetsiz tasvirleri de mevcuttur.

Başta da belirtildiği gibi bir toplumun yaşantısı tiyatrosuna da yansır. 1800'li yıllarda kayda geçirilen Kar-ı Kadim oyunlarına bugünden baktığımızda, bu oyunlar birçok ekonomik, politik, sosyolojik değişimin yanında aynı zamanda bize toplumsal cinsiyet konusunda yaşadığımız değişimin boyutlarını da göstermektedir. Bu değişim ise toplumsal cinsiyet eşitliğinin savunulduğu bir çağda, bu metinlerin oynanması halinde çağa uygun değişiklikler yapılmasına ihtiyaç olduğunu gösterir. Karagöz'ün canlılığının her daim içinde bulunduğu topluma, zamana ve zemine kayıtsız kalmamasıyla sağlandığını düşünenlerdenim. Bu nedenle, bu oyunlardan yola çıkılarak oluşturulacak yeni Karagöz metinlerinin de çağa uygun bir perspektifle yazılması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin göz önünde bulundurulması gerektiğine inanıyorum.

MARMELAT KOYDUM ADINI

Çiğdem ÇELEBİ

“Bu, muazzam bir şeydi. Bir kukla yaptım, ona zihnimi ve sesimi aktardım, çevremdeki dünya değişti. Vantrolog olarak seslendiriyordum onu. Dudaklarımı kıvrdatmadan konuşturduğumu fark ettiğimde, tarifsiz bir şaşkınlık ve mutluluk yaşamıştım.”

Bir gün uzak diyarlarda bir savaş oldu. Bilmiyordum nedenini. Önemli de değildi. Bir savaşın çıkması için, hiçbir nedeni geçerli saymadım hayatım boyunca. Ama o kız çocuğu... O kız çocuğu nedenim oldu. 2008 Gazze savaşından bahsediyorum. Umutların, hayallerin bir anda altüst olduğu, her acıyı masumların yaşadığı savaşlardan sadece biriydi o. Haberlerde, bir kız çocuğunun korku ve şok içinde koşuşunu gördüm. Bilmediğim bir coğrafyada bir kelebek kanadını kaldırmıştı ve indirdiğinde tüm bedenimde hissetmişim şiddetini. O gün hayatım değişti. Uzun yıllar savaş mağduru insanlara yardım ettim Ortadoğu'daki arkadaşlarımla. Ve sonra, çevremdeki üzgün çocukları fark ettim. Her yerdediler. Parkta, okulda, sokakta, evde, hastanede...

O kız çocuğuna hayatımı borçluyum. Bir insanın, tüm insanlık adına neler yapabileceğinin temeli oldu o kız çocuğu. Çevremdeki tüm çocukların yüreğine dokunabilecek ve evrensel doğruları, iyiliği öğretebilecek bir kukla yapmaya karar vermemin nedeni oldu. Hiç unutmadım o kızı. Umarım hayatta kalmayı başarmıştır ve güvendedir. Umarım...

Bir kukla yapmak benim için çok yeni bir fikirdi. Hayatım boyunca hiç kukla yapmamıştım ve nasıl yapılacağını bilmiyordum. Aylar boyunca araştırdım ve sonunda bir kız çocuğunu andıran bir kukla yaptım. Kendi çocukluğumu koydum yüreğine. Olmayan kız çocuğumu... O kızı... Çocukları... İnsanlığı... O, birçok şeydi. Marmelat koydum adını. Tatlı bir his olsun istedim, öyle oldu. Bir de anneanne yaptım. Kaybettiğim annemin merhametini koydum onun da yüreğine. Hep anaç hep nasihat veren, kucaklayıcı bir nine oldu, Satı nine. Çakıl isminde de bir erkek kukla yaptım.

Yeğenim oldu. Belden aşağısı tutmuyordu. Dezavantajlı bir çocuk olsun istedim. Çünkü dezavantajlı insanların toplum içerisinde ne kadar dışlandığını görmüştüm. Ve çocukların, dezavantajlı çocuklarla nasıl oyun oynaması gerektiğini bilemediğini. Çakıl, tekerlekli sandalyedeydi ve hep öyle kaldı.

Bazı şeyler değişmez. Bu nedenle bizler ayak uydurmak zorunda kalırız. Çakıl'ın durumuna içtenlikle ayak uydurmak zorunda oluşumuz gibi. Onunla birçok çocukta farkındalık geliştirip, farklılıkların da yaşamın olağan bir parçası oluşunu kabullenmelerini sağladık. Bir de Kakule vardı. Marmelat'ın tam aksi karakterindeki kız arkadaşı. Birbirlerini tamamlayan zıtlıklardı. Süregelen zaman içinde birçok karakter var ettim ve Kuklamanya ismiyle bir aile oluşturdum. Marmelat, Satı Nine, Çakıl, Kakule, Naku, Noa, Zuko, Bilge, Bayan Gıdak... Hepsinin bir karakteri ve varoluş amacı vardı. Her zaman da öyle olacak.

Kuklamanya ailesinde birçok karakter vardı evet. Ama içlerinde en ben olan Marmelat'tı. Ülkeme kızım olarak tanıttım onu. Benim zihnimle konuştu ve hep doğruları söyledi, iyiliği öğüttledi. Dokunduğu her yüreğe umut verdi, her yüzü gülümsetti. Konuşmayan çocukları konuşturduğunu gördüm, yemeyen çocukların yediğini, uyumayan çocukların uyuduğunu, aylar boyunca uğraşılan davranış kazandırma çabalarını bir anda yapabildiğini.

Bu, muazzam bir şeydi. Bir kukla yaptım, ona zihnimi ve sesimi aktardım, çevremdeki dünya değişti. Vantrolog olarak seslendiriyordum onu. Dudaklarımı kıpırdatmadan konuşturduğumu fark ettiğimde, tarifsiz bir şaşkınlık ve mutluluk yaşamıştım. Bilmiyordum böyle bir şey olduğunu. Öyle ki, ne yapıyor olduğumu araştırdığımda öğrendim bunun bir sanat olduğunu. Vantroloji isminde bir sanattı ve ben mesleğime entegre etmişim farkında olmadan.

Çocukların gelişim dönemlerini bilince bunun eğitim-öğretimde muazzam bir teknik olduğunu anlamıştım. Okul öncesi eğitim sistemine farklı bir eğitim-öğretim yaklaşımı kazandırmıştım ve yaptığım tüm gözlemler doğrultusunda, hemen bir eğitim programı hazırladım.

“Değerler Eğitimi” başlığıyla programımı eğitim kurumlarında uygulamaya başladım. Geri dönütleri inanılmazdı. Ve istedim ki, bunu tüm Türkiye görsün. Meslektaşlarıma örnek olsun.

Sonra ulusal bir kanalda yayınlanan bir yetenek yarışmasına katıldım markam Kuklamanya'nın diğer karakterleriyle birlikte. Tüm Türkiye'nin sevgisini kazandık. Hele Marmelat, küçük, büyük herkes onu bağrına bastı. Yaşayan bir karakterdi ve çok sevildi. Kuklamanya'nın en gözde karakterlerinden biri oldu. Yüz binlerce çocuğu güldürdü ve iyiliğin, doğruluğun önemini öğretti. Onun aracılığıyla, binlerce öğretmen, akademik anlamda “Bir Kuklanın Okul Öncesi Eğitime Entegrasyonu”nun nasıl olduğunu ve eğitimde nasıl uygulandığını öğrendi. Türk okul öncesi eğitim sistemi, Marmelat sayesinde bambaşka alternatif bir eğitim-öğretim yaklaşımıyla tanıştı. Üretim aşamasına geçilmesiyle birlikte de birçok çocuk sevdikleri ve sözünü dinlediklerini o yaşayan karaktere sahip olmaya başladı.

Tüm bunlar uzun yıllar boyunca verilen emeğin ve hayat boyu sürecek olan amacın, nihai bir sonucu. Zihnim, yüreğim ve varlığım sayesinde bir cevhere sahip oldum. Bana bahsedilen bu nimetlerin kıymetini bilerek yaşıyor ve herkese iyiliği, doğruluğu, güzelliği kuklalarımınla öğütüyorum.

Ben Çiğdem ÇELEBİ. İNSAN'ım. Kendimi bildim bileli farklı düşündüğüm için çok da anlaşılamayan bir İNSAN'ım aslında. Ama naçizane, geleceğe yön vermek ve biz iz bırakmak istedim hayatlarda. Başardığımı sanıyorum. Ve daha da çok başaracağımı. Çünkü ben sadece kukla tasarımcısı değilim. Sadece vantrolog değilim. Sadece öğretmen değilim. Sadece sahne sanatçısı değilim. Ben birçok şeyim. İNSAN'ım.

Ve insanlık adına yararlı olacak her şeyi araştırıp, okuyup, anlayıp, analiz edip, içselleştirip, hayatıma entegre ediyorum. Kutsal ve büyük bir amacım var. Bu bağlamda kuklalarıma çok şey borçluyum. Çünkü kendimi tüm insanlık adına sorumlu hissediyorum. Çünkü, daha güzel günlerin, daha ferah ve huzurlu bir geleceğin geleceğine inancım hep tam. Güzel zamanlarda birlikte olmak dileğiyle...

ACAYİP ŞEYLER

Duygu BAYAR EKREN

*“Her şeyi alaşağı eden, tersine çeviren,
otoriteye başkaldıran, muzip, tekinsiz,
utanmasız, naif, uçarı yanlarımızı
kışkırtıyor.”*

Bu topraklarda kuklacılık güçlü bir geleneğin omuzlarında yükselir. Hayal perdesi, tek başına ve bütün unsurlarıyla bu işi neden yaptığımızın yanıtını vermeye yeter. Böyle bir mirasla çıkıyoruz yola, fakat arkamızın sağlam olması işimizi kolaylaştırmıyor. Devrilmeden durabilmek bile artık mukavemet istiyor.

Şimdi, tüm marjinal işlerin alan tutucuları gibi biz de burayı bırakıp gidemiyoruz. Bir sezgimiz var çünkü. Kuklaya bir kere dokunduk ve uyanıp bize acayip şeyler fısıldadı. Şimdi atölyemizin kuytusunda yapayalnız oturmuş, bunu dünyaya nasıl tercüme edeceğimizi düşünüyoruz.

Kafamız karışıyor biraz, elimiz ayağımız birbirine dolanıyor. Makul ve makbul olacağız diye üstünü örttüğümüz ya da bir sebepten unutturulan şeylerin ifşasına kapı açıyor çünkü cüreti. Her şeyi alaşağı eden, tersine çeviren, otoriteye başkaldıran, muzip, tekinsiz, utanmasız, naif, uçarı yanlarımızı kışkırtıyor. İhtimallerin ayartıcılığı tatlı özgürleşmelerin, öze dönmelerin hevesini büyütüyor içimizde. Bir an yükseliyoruz ama tüm bunları hale yola koyup da seyirlik hale nasıl getireceğimizi tam bilemiyoruz. Masallardan, mitlerden, efsanelerden medet umarken güncel olanın apaçık derdi de gözünü dikmiş bize bakıyor.

Kukla sahnesi olmayacak şeyler istiyor bizden. Bir şeylerin tekrarında ve bunun yatay düzleminde mümkün olan varyasyonların ötesine geçip yerçekimsiz ortamda anlamlı hareketler yapmamızı bekliyor. Yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya, dikine, derinliğine... Bedenlerimize bağlı mekanizmaları ustalikle idare etmeye çalışırken aynı zamanda birilerini bu objelerin yaşadığına inandırmamızı talep ediyor.

Yaşam bahşedilmiş varlıkların zayıf bir imitasyonu olan kuklaların tam da bu zafiyetine kapılıyor aslında. O beceremeyişlerin bir yanılsamayla mucizelere dönüşebilmesinden gizli cesaretler damıtıyoruz. Adam gibi yürüyemeyenin uçabilmesinde, demin orada beceriksizce duruyorken şimdi birden görünmez olabilenin sırrında gözümüz kalıyor. Mekanizmanın eciş bücüşlüğüne, ufacıklığına, kocamanlığına, malzemenin buluntuluğuna, derme çatmalığına, bir araya gelmeyecek şeylerin umulmadık ahengine kapılıp gidiyoruz. Zedelenmiş içgüdülerimiz her yerde şifasını ararken henüz bozulmamış, çürümemiş, zehirlenmemiş olanın iyiliğine çekiliyoruz.

Dünyanın en önemli işi değil elbette. Tüm bunlarla kimsenin karnı doymaz. İnsana tam ağlayacakken bir gülme getiren haller, insan olmanın, bu düzende yaşamının zorunda ne kadar elzemse o kadar bazen. Hafifliğin, yüksüzlüğün, her şeyin geçiciliğinin de idraki...

Kuklanın kulağıımıza üflediği o acayip şeyler sahi, bilip de unuttuklarımız biraz.

Hatırlamanın şifasına bel bağlamışsak demek...

Buradayız.

KUKLAM KILICIM BEN BİR GERÇEKLİK SAVAŞÇISIYIM.

Bihter GÜLGEÇ

“Aslında içimdeki küçük çocuk saklanırken, görünür olmanın bir yolunu bulmuştu televizyon kuklacılığında. Şimdi ise ben de görünecektim.”

Gezegeni pek sevememiş bir çocuktum. Ruhlar dünyasında yaşıyor gibi bir halim vardı. Madde dünyaya bir türlü alışamamıştım çünkü. Hayal mi kurulacak, şiir mi okunacak en öndeydim ama maddelere çarpar, eşyalarımı okulda unuttur, paltomun bir kolunu giyer diğerini giymeyi unutturdum. Göklere bakıp “Allah’ım ben geri dönmek istiyorum” derdim küçük yaşlarda. Ta ki kuklacılıkla tanışıp maddelere ruh üfleme oyunu bulana kadar. Kuklam kılıcım, ben bir gerçeklik savaşçısıyım derim hep!

Güzel sanatlar fakültesinden mezun olup İstanbul’da yaşamaya başladıktan sonra oyunculuk dışında da birçok iş yaptım. O dönemde de internete komik videolar çeken bir şirkette genel koordinatördüm. Aldığım maaşla Cihangirdeki kiramı zor ödüyordum ama çok seviyordum işimi, acayip eğleniyorduk, sabah, akşam gülüyoruz falan. Bir gün annem aradı, “Herkes seni arıyor neredesin sen Ümran ablan sana ulaşmaya çalışıyor” dedi. Meğer TRT’de bir kukla işi varmış, sesim o projedeki erkek çocuk sesine çok uygunmuş. Canım Ümran İnceoğlu üç sene önce tanıştığımız halde unutmamış benim sesimi. Anneme ama ben işimden çok memnunum, çok zor geldi kuklacılık, hiç bilmediğim bir şey diye anlattım. Kiramı zor ödesem de sadığım işime. Ez cümle Ümran abla bir şekilde ulaştı bana, abla diyorum çok teşekkür ederim ama ben asla oynatamam, insan hikayesinin başında bir direniyor herhalde. Hiç kukla oynatmadım dedim, ama o projede sese göre seçeceklermiş, birçok şehir tiyatrosu oyuncusu da bilmiyormuş hep beraber öğrenecekmışız. En son bak dedi “Bihter ücreti çok iyi” dedi, o zamanın parası ile çok ciddi bir rakamdı şok geçirdim. Tamam dedim o zaman geliyorum. Hayır deme sorumluluğunu sorumlu olduğum kişilere karşı alamadım ve aslında maddeyi hatta parayı ilk kabullenişim böyledir diyebilirim. Gittim, TRT’de Bizim Mahalle projesinin dünya tatlısı yapımcısı Belgin Yazıcıoğlu, bizi gözlerini kapayarak seçiyor, evet sestem seçiyor, hıh dedim şimdi ben direniyorum ya epey de çılgın bir yapımcı, fark edecek beni kesin olacak bu iş, oldu da hakikaten. Şahane dedi ayağa fırladı sesimi duyunca bu Hızlı’nın sesi (Karakter). Bir iki gün bize temel birkaç şey gösterdiler, biraz video izledik konu ile ilgili sonra hemen başlandı çekimlere. Başrol olduğumuz için her sahnede varız. Kafalar masaların altında kollar yukarda, aşağıda kendimi parçalıyorum, bir izliyoruz kukla yaşamıyor. Çok moralim bozuluyor, eve gidiyorum kardeşime diyorum her iş herkesin harcı değil, ben herhalde yapamayacağım. Kolum ağrıyor, kumandanın düğmesine basamıyorum öyle değişik bir yorgunluk...

Anladım ki kuklacılık tüm enerjini sağ kola aktarma meselesi ama yok olmuyor. Yaptığım işi iyi yapmakla ilgili ciddi obsesyona da sahibim. Bir gün durumdan çok bunalıp aldım kuklamı set arkasında insanlarla diyalog kurmaya başladım, ama nasıl içten, canım ne istiyorsa söylüyorum, şakalar, sevgi dolu sözler, nasıl olsa kukla söylüyor. Ertesi gün kapıda bekliyordu set çalışanları; Bihter Hanım bugün yine Hızlı (o zamanki kuklamın ismi) sete gelecek mi? Bihter Hanım ve Hızlı ayrımı çok etkiledi beni. Mesafe seven bir insanım, hem mesafeli olup hem de çok içten ve samimi olmanın bir yolunu bulmuştum sonunda galiba.

Her gün sette içimden geldiği gibi ilişki kurmaya devam ettim set ekibiyle. Kuklam benim veremeyeceğim cevapları vermeye başlamıştı. Eve gittiğimde anlatıyordum kardeşime; Hızlı, bugün şunu dedi, bunu dedi. Hızlı mı dedi diyor gülüyordu o da. Yavaş yavaş kaptırıyordum yola kendimi. Bir gün ilkokul çocukları sete ziyarete geldi. Hızlıya sarılıp öpüyorlardı ama ben öpmek istediğimde izin vermiyorlardı. Bu son noktayı koydu diyebilirim. Kalpten kalbe bir yol bulmuştum ve çok şükür ki bu yol benim mesleğimin bir parçasıydı. Gerçeği söylemenin şahane bir yolu oldu kuklalar benim için hep. Tabi sette yaptığım egzersizleri kamera önünde de uyguladım. İşle ilgili obsesyonum çok iyi çalıştı o alanda.

Canlı daha canlı ve daha canlı derken, bir kukla neden bir insan kadar canlı olmamalıydı? Bu canlılık meselesinde ısrar etme hali beni TRT de iyi bir kuklacı yaptı. Sekiz sene çalıştık farklı farklı projelerde. İçimden sağ koluma bir çocuk gelip yerleşmişti, yıllarca içeride yaşamayı beklemiş bir çocuk. Hem yaratıcı dışı ifadenin hem de yaşamda yol alırken ihtiyaç olan erk enerjinin dengesini de buldum diyebilirim. Başka kuklalar oynattım sonra. Birisi ile içimdeki bilgi ile tanıştım, başka birisi ile cadaloz tarafımla. Ama hep gerçeği söyledim.

Yıllarca ara verdiğim tiyatro sahnesine döndüğümde ise Eşim Emre Saka ile tanıştım ve bana tiyatro kurmayı teklif ettiğinde evdeki kuklaları işaret etti. Bambaşka bir yolculuk başladı bu defa. Çünkü aslında içimdeki küçük çocuk saklanırken, görünür olmanın bir yolunu bulmuştu televizyon kuklacılığında. Şimdi ise ben de görünecektim. Epey farklı sahnede kukla ile olmak televizyonda olmaktan. Bu seferde sahnede varken, görünürken saklanmayı öğrendim. Hep derim, kuklacılık iyi bir saklanma ustalığıdır diye.

Bu sene yeni çıkan “Öfkenin Yakın Geçmişi” oyunumuzda Sedef Kermen’in tasarladığı ve uyguladığı Asude Kılıç’ın beden kuklasına dönüştürdüğü kuklam Ebedi ile masal anlatıyorum, yolun biraz daha derinleştiğini fark ediyordum aslında beden kuklası ile. İlk başta yine bir direndi var oluşum, zor bir prova geçirdik kuklayı ilk elime aldığımda; ama Emre çok iyi yönetti adapte sürecimi, provanın sonunda kuklacılık yine bana öğretmişti ki; engel sandığımız şeyler çözümün bin bir türlü halidir. Yine heyecanla macera derinleşiyor.

Özetle ruhsal olarak, insan olarak ve bir kadın olarak bana her zaman sınırlarımı aşmanın ardındaki şahaneliği deneyimletti, açılmayı anlattı kuklacılık ve evet kalp açmayı da... Bedenin ve zihnin sınır sandıklarını geçmeyi de hem mesleğim hem öğretmenim hem de yolum ve yolculuğum oldu.

GELELİM KADINLARIN BU MESLEKTEKİ DEZAVANTAJLARINA Oya BALABAN TANSI

“İş görüşmelerinde bile kadın olduğum için farklı bakış açısıyla bakanlar, siz mi oynatıyorsunuz deyip dudak bükenler oldu.”

1982 yılına kadar amatörce uğraştığım tiyatro sevdam o tarihten sonra profesyonel oldu. Çünkü ben Hâyalî Camcı İrfan Açıkgöz'ün torunu, Arif Duygu Tansı ile evlenmişim. Ailede geleneksel tiyatro ile ilgilenmeyen yok gibiydi. Herkes bir işin bir ucundan tutuyordu. Oynatmayanlar ve oynamayanlar da, ya kuklaları ya tasvirleri ya da kostümleri elden geçiriyor ve ortaoyunu için kostüm dikeyorlardı. İşte böyle bir aileye gelin gitmişim. Daha nişanlıyken eşimin dayısı Nevzat Açıkgöz; “Balayınız benden” dedi.

Evliliğimizin ilk haftası balayını turnede geçirdik. Benim için büyüleyiciydi. İkinci gün; kukla seslendirmeye, Karagöz oynatmaya, def çalmaya başlamışım. Böylece geleneksel tiyatro maceram başladı. Nevzat Açıkgöz ile dört ay boyunca, İstanbul'a dönmeden bir bankanın sponsorluğunda Mürvet Sim, Nevzat Açıkgöz, Duygu ve ben tüm Türkiye'yi dolaştık. Biz düştük yine yollara... Gündüz illüzyon, kukla, Karagöz, gece de ortaoyunu yapıyorduk. Üç dört aydan önce dönmüyorduk. Kışın turne, yazın İstanbul'da Gülhane Parkı'nda oynuyorduk. Kimlerle sahne almadım ki, çoğunuzun tanıma fırsatı olmadığı değerli ustalarım oldu, onlardan çok şey öğrendim. İhsan Dizdar, Mehmet Özekit, Kazım Eryüksel, kendilerinden sahne adabını öğrendim. Saime Bekbay, Erdoğan Dikmen, Zeki Alpan, Kemal Çapraz, Semra Nuray ve şu an adı aklıma gelmeyen bir çok usta... Hepsine rahmet diliyorum, nur içinde uyusunlar.

Nevzat Açıkgöz'ün vefatından sonra Duygu, Levent Kırca ile ardından Yasemin Yalçın, Yılmaz Erdoğan, Şemsi İnkaya gibi isimler ile çalışmaya başladı. Ben de tiyatro ve sahne üstü, ses, nefes, diksiyon eğitimlerimi aldığım hocam, dostum Tülin Şenöz'le çalışmaya başladım. Tülin Aba'yla beraber Kocaeli Çevre Tiyatrosu'nu kurduk. Güzel işler yaptık. Çocuk ve yetişkin oyunları oynadık. 90'lı yılların başında bu aile geleneğimizi yaşatmak için kendi tiyatromuzu kurduk. İcazet almak için Ankara'ya Torun Çelebi'ye (Tuncay Tanboğa) gittik. “Tiyatronuza ne isim koydunuz” deyince, “Açıkgöz Kukla Tiyatrosu” dedim.

“Bekleyin” deyip gitti ve geldiğinde elinde dayımın oynattığı İbiş vardı. “Bunu artık sahibine verme zamanı” dedi. Kuklayı Duygu'ya verdi, “Madem siz tiyatronun adını Açıkgöz koydunuz, Nevzat'ı ve dedeni yaşatacaksınız, emanet artık sizindir” dedi. 1999 yılından sonra İstanbul'a geri geldik ve artık İstanbul'da oyunlarımızı oynuyorduk.

Gelelim kadınların bu meslekteki dezavantajlarına; bir kere kadının adı bu sanatta asırlar öncesinde olmadığı gibi maalesef hala yok. “Kadın, kuklayı nasıl oynatır, Karagöz oynatamaz, olmaz” gibi bir çok engelle karşılaştım ama ben sahnenin önündeydim. Buna rağmen hep geri planda kalmak zorundaydım. İş görüşmelerinde bile kadın olduğum için farklı bakış açısıyla bakanlar, siz mi oynatıyorsunuz deyip dudak bükenler oldu. Yıllardır ustaların hanımları yardaklık yaptılar. Hiç biri ön planda olmadı, olamadılar. Erkek hegemonyasından. Benim dominant karakterim ve inatçılığım sayesinde, kendimi geleneksel tiyatrodan kabul ettirdim. Avantajları elbette çok sanatımızın. Bir kere çok zevkli bir iş yapıyoruz. Biz kendi oyunumuzda kendimize gülüyorduk. Yeni oyun çalışması içindeyseniz, evimiz şenlik havasında olurdu. Duygu turneye gittiğinden beri (ben böyle inanıyorum) şimdi kızım ile beraber kaldığımız yerden devam ediyoruz. Ömrüm yettiği kadar da mesleğimi yapmaya çalışacağım. Bu meslek de tıpkı kavuk devir teslimi gibi ustalardan icazet alınıp peştamal kuşanarak geçmiştenden geleceğe yeni nesillere emanet edilir.

Ustalarım Nevzat Açıkgöz ve Arif Duygu Tansı'ya sonsuz saygılarımla.

HAYALİ KYBELE

Sibel TOMAÇ

“O zaman ‘olmaz’ diyen insanlar bile şimdi kendilerine sorulduğunda yahut ‘Kadın Karagözcü yok’ denildiğinde ‘Olmaz mı? Sibel var’ diyorlar. Ben varım demeye, sanatla yoğrularak Karagöz, dekor, ortaoyunu, kostüm, tiyatro, kuklayla devam ediyorum.”

Hangi işte olursa olsun “acaba” diye başlarsanız sonu hüsrana olur. “Ben bunu yapabilirim, yapacağım” diye başlamak gerek. Ben o kadar uzun yol gittim ki... 12 yaşında muhasebeci olarak çalışmaya başladım. İlkokuldan sonra okula da gidemedim ama çabaladım. Önce dışardan ortaokulu bitirdim, sonra açık öğretimle lise ve üniversiteyi bitirdim. İktisat/maliye bölümünü bitirdikten sonra muhasebeci olarak çalışmakta iken 2003'te tiyatro kursuna başladım. Hedefim boş vakit doldurmak, işten dolan kafamı biraz rahatlatmaktı. Kursta Alpay Ekler hocalarımdan biriydi. Alpay Ekler'in Tiyatro Merdiven adında bir tiyatro grubu vardı. Ayrıca kendisi Karagöz ve kukla yapıp oynatıyordu. Kurs daha bitmeden onun ekibinde oynayarak yarı amatör, yarı profesyonel oyunculuğa başladım. Kurs süresince geleneksel dersimizi veren Alpay hocamla Karagöz ve kukla yapmaya da başladım. Oyunculuğa devam ederken, birçok kursa da gittim; resim, müzik, tezhip, karakalem, diksiyon, gitar, solfej... vb.

Laf aramızda oldukça genişçe bir sertifika koleksiyonum var. Bu kurslarla sanatın pek çok alanında eğitim aldım. 2005'te oyunculuk kursu bitince yönetmenlik kursuna da gittim. İlk profesyonel oyunumu 2007'de Tiyatro Merdiven'de yönettim.

Ektepe oyunculuğa devam ederken, kostümlere de yardım etmeye başladım. Daha sonra 2008'de Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Tasarımı bölümünün sınavına girip kazandım.

Okulda da hocamdı, Alpay Ekler. Onunla Karagöz ve kukla derslerine orada da devam ettim. Alpay Ekler'in ayrıca UNIMA İstanbul'un yöneticisi olması dolayısıyla UNIMA ile tanıştım. Bu sayede 2011'de yaşayan insan hazineleri Tacettin Diker, Orhan Kurt ve Metin Özlen'den Karagöz yapım ve oynatım dersleri aldım. 2012 de okul bittiğinde oyun oynatacak kadar tasvirim olmuştu. Profesyonel ekiplerle oyuncu olarak çalışmaya da Karagöz gösterileri yapmaya da 2012 de başladım. Oynattıkça ben Karagöz'ü sevdim o da beni sevdi. “Olmaz, yapamazsın” denilmesine karşın -yapım da inatçıdır- inat ettim, “yaparım” dedim. “Denemeden nasıl bilebilirsin bir şeyi yapamayacağını” deyip denemeye karar verdim. Daha ilk yılımda Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan maddi destek de aldım. Hala da Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan Geleneksel Tiyatro kategorisinde maddi destek almaya devam ediyorum.

Bu alanda da bakanlıktan bir Karagöz oyunu ile destek alan ilk kadın Karagöz sanatçısı oldum. Asıl hedefim oyuncu olmaktı aslında ama Karagöz'le tanışınca bu da “neden olmasın” dedim. Ama kadın Karagözcü yoktu. O yüzden kimse oynatma lafını bile etmiyordu. Kadınlar hep arka plandaydı. Ama arkada kalmak bana göre değildi. Evet, tasvir ve kuklaların iyi; ama “oynatmak için bir fırın ekmek yemek gerek” diyordu herkes. Ama ben bu süreçte oyunculukta da epey ilerlemiştim. Bu arada dramatik tiyatronun yanında pek çok ortaoyununda da pek çok yönetmenle çalışmıştım, sahne aldım.

Ortaoyunu oynarken edindiğim tecrübe daha sonraları Karagöz oynatırken çok işime yaradı. Benim kendime güvenme nedenim oydu. Sahnede oynadığımı perde arkasında oynayacaktım. Bir farkla, hepsini ben oynayacaktım. Zaten yönetmek ve söz sahibi olma dürtüm fazlaydı. Perdede her şeyi kendinin yapması da çekti beni sanırım. “Çok iyi tasvir yapacağım, çok iyi kukla yapacağım” demedim. Ama “çok iyi oynatacağım dedim.” On yıla yakın süredir oynatıyorum, her yıl yeni en az bir oyun yazıyorum, yapıyorum ve sahneliyorum. 2015’te kardeşimle birlikte Tiyatro Teğet’i kurduk. Orada da oyunlar yazıp, sahneliyorum. Kardeşim daha çok idari işlerle ilgilenirken ben işlerin sanatsal yönüyle ilgileniyorum. Kendi ekibim dışında pek çok ekipte oynadım ve oynamaya devam ediyorum. Kendi ekibimin yanında pek çok ekibe kostüm, dekor, kukla, tasvir yapıyorum, kuklalarımı kendim yapıp oynatıyorum. Tiyatro Teğet için yazdığım oyunlarda da sıkça geleneksel tiyatronun yapısal özelliklerinden faydalaniyorum. Muhavereler, söyleşmeler vb. bunları kullanıyorum. Ama oyuna yeni bir konu ve yapı kurarak başlıyorum. Geleneksel tiyatromuzun tatlı ve özel tadıyla tatlandırıyorum oyunlarımı. Tipler geleneksel tiyatro tiplerine yakın oluyor genelde. Kim oyunda bir anlatıcı, kimi oyunda kukla kullanıyorum. Kimi oyunumu bir meddah açıyor, kimi oyunum bir kantoyla başlıyor. Bir oyunumda telefonda eş bulma programını işleyerek günceli yakalarırken, bir oyunumda masallarda destanlarla anlatıyorum derdimi. Keloğlan da var oyunlarımda, Siri de.

Önceden UNIMA İstanbul’da, şimdi de Karagöz Derneği’nde yönetim kurulu başkanıyım. İki dernekte de eğitime öncelik verdik ve veriyoruz. Hem gençlere hem çocuklara Karagöz’ümüzün hem perde arkası hazırlık hem de gösteri adına eğitimler veriyoruz. Kukla yapım, tasvir yapım yanında oynatım kurslarımız da oluyor. Benzer eğitimleri öğretmen ve öğretmen adaylarına da ulaştırmaya çalışıyoruz ki daha çok kişiye öğretebilelim onların da yardımıyla. Sanat tabi ki emek ister, Karagöz de istiyor. Bir iki günde hiçbir sanatta başarılı olunamaz. Burada da eğitim olmalı. Eğitim çocuklardan gençlere her yaşa yayılmalı, okullara girmeli ki hem daha doğru bir eğitim olsun, hem de yaygınlığı artsın. Ben de zaten böyle bir kursla tanışmışım Karagöz’le. Kendimi eğitmeyi de öğrenmeyi de bırakmıyorum tabi ki. İki lisans, bir önlisans mezuniyetimi Dramatik Sanatlar Yüksek Lisansla taçlandırdım, darısı doktora diyelim.

Karagöz bizim değerimiz. Bu değer tüm dünyada özel ve güzel. Ben de oyunculuktaki başarıma güvenerek girdim, bu dünyaya. İyi ki de girmişim. Hiç pişman olmadım. “Olmaz” diyenlere olduğunu da gösterdim. O zaman “Olmaz” diyen insanlar bile şimdi kendilerine sorulduğunda yahut “Kadın Karagözcü yok” denildiğinde “Olmaz mı? Sibel var” diyorlar. Ben varım demeye, sanatla yoğrularak Karagöz, dekor, ortaoyunu, kostüm, tiyatro, kuklayla devam ediyorum.

ZARURİ SANAT!

Tijen BIYIKLI

“Bir kuklanın 500 kişilik salonda çocukları kahkahaya boğmasının hazzını. Hani derler ya sahne tozu yutmak diye, işte benim ki sahne tozu, atölye talaşı, dekor kumaş boyasının tadına bakmak oldu.”

Eş durumundan sanatçı olmanın en iyi örneği olabilirim. Varlığından bir haber olduğum bu sanata tutku ile bağlanabileceğimi hayal bile edemezdim. Hep derler ya çok büyük konuşmamak lazımmış. Hayatın size nasıl kapılar açabileceğini kim bilebilir? 2011 yılında Balıkesir üniversitesinin kamu yönetimi bölümünden mezun olduğumda okul müsamerelerinin dışında sahne ile ilgili hiçbir tecrübem yoktu. Geriye dönüp baktığımda şu son 10 yıl içinde onlarca turne, yüzlerce oyun, birçok festival, atölye çalışmaları ile kocaman bir kariyer duruyor önümde. Hatta UNIMA'mızın yönetiminde hizmet etme şansı buldum. Allah'ın sevdiği kuluymuşum vesselam...

Birçok usta tanıdım, şu on yıllık sanat hayatımda. Birçok çırağında usta oluşunu izledim. İlginç olan birçok şeyi öğrendiğin beraber sahneye çıktığın ustam diyebileceğin kişi ile evli olmak bambaşka bir seviye. Sahnede, atölyede kukla tamir ederken, dekor boyarken beraber olmak evet makul, fakat akşam yemeğinde o günkü oyun hakkında istişare edebilmek işte gerçek bir okul!

Her ne kadar anın sanatı olsa da kukla karagöz, insan geleceği de geçmişi de düşünmeden edemiyor. Bilmek imkânsız, bir kadın karagözcünün bu kadar güzel performansını. Bir kuklanın 500 kişilik salonda çocukları kahkahaya boğmasının hazzını. Hani derler ya sahne tozu yutmak diye, işte benim ki sahne tozu, atölye talaşı, dekor kumaş boyasının tadına bakmak oldu. Bu kadar komplike bir sanat bu kadar beceriyi tek kişinin omuzlarında görmek işte bu sanata âşık olmamın asıl nedeni. Kendi oyunu yazan kendi dekorunu kuklasını yapan kendi oyununu yöneten ve çıkıp aslanlar gibi oynayan bu kıymetli sanatçıların arasında olmak benim için bir onur. İyi ki tanıdım sizleri iyi ki eş durumundan sanatçılığa talim ettim.

Yaşasın Karagöz! Yaşasın Kukla!

